

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA - VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,"

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Gerona	1 pesseta trimestre
Fora	1'25 id.
Estranger	1'50 id.

Un número 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ CORT-REAL 7-1.er

Diumenge 21 de Juny de 1896

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletons, etc., que s'remetin
á la Redacció, se n'donarà compte en lo Setmanari

Any 3.er

Núm. 114

Als suscriptors

Se prega als senyors suscriptors de fora de Gerona
que estan en descubert, se serveixin remetren l'import
de la suscripció en sellos de correu o llibransas del
tre mitjó.

CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA

—Avís als socis—

La Junta directiva fa saber als socis, per si tenen lo
cost d'assistirhi, que avuy diumenge, á les nou del
vespre, se celebrarà en lo local del «Centre» una vet-
enda literaria musical.

Gerona 21 de Juny de 1896.

Per A. de la J. D.—Lo Secretari, Joan Vinyas.

SECCIÓ GENERAL

Lo Regionalisme al extranger

Es sabut la manera com s'affectua la Confederació
d'Alemanya, portada á cap pel ex-canciller Bismarck l'
any 1870, aprofitantse del entusiasme que regnava en
Alemania quan la guerra ab Fransa, assegurant
els dominis del Rey de Prussia sobre tots los estats
alemanys, siguent aquest proclamat emperador lo dia
de Janer de 1871 en la sala dels miralls del palau
de Versalles.

Los estats independents que s'adheriren á la Con-
federació, ho feren per medi de tractats en virtut dels
quals conservaren sa manera de governarse, no reser-
varem lo poder imperial altres atribucions que les que
referençien á les questions de interés general pera
los Estats confederats com es tot lo relatiu al
exercit, marina de guerra, hisenda, ferro-carrils, correus
telegrafs, dret penal, relacions diplomàtiques etc.
Certament que anava més enllà la ambició de l'
Emperador al portar á cap la Confederació, y ben segur ho
considerà com el primer pas pera arribar tant ó lluny
que un estat unit, cosa completament impossible doncs
que el nacionalista se conserva y ha seguit conser-
vant-se en cada un d'aquells estats ab el mateix vigor
que antes de efectuar-se la Confederació.

Dos fets de poch ocorreguts ho demostran.
Per assistir á les festes de la Coronació del Czar de
Russia envia l'Emperador de Alemania perque'l re-
presentant en elia al príncep Enrich de Prussia: apro-
vant aquesta ocasió la colònia alemana resident á
Moscou, prepará una gran recepció en lo cercle ale-
many en obsequi del príncep, assistint també á la
mateixa lo príncep Lluys de Baviera.

Al donar la benvinguda al príncep Enrich, lo pre-
sent del cercle li digué: «Nos considerém honrats y
xoscos de rebre entre nosaltres al representant del
Emperador d'Alemanya y al seu acompañament.»
Al sentir aquestes paraules, lo príncep Lluys de Ba-
viera declará ab vivesa que ell no formava part del
acompanyament, que Alemania era una Confederació
que ell era l'príncep hereu de Baviera. Enrich de
Prussia se retirà immediatament.

Aquest incident que semblava de poca importància
ha tinguda y molta, y pot tenirne més encara, fins
que pundi de considerar-se com el fet de més gravetat que
pot interessar á la unitat alemana de tots los que han
corregut desde la fundació del imperi. De això se do-
naran els periódichs prussians cridant fort contra l'
príncep hereu de Baviera, usant fins formes renyides
de la cortesia. Com á resultat d'això se diu que serà
el ministre de Prussia á Munich, no estant en-
designat son successor.
L'altre fet á que ns referim, conseqüència de lo
corregut á Moscou, es lo següent:

Al tancar-se lo Landtag en la capital de Baviera, lo
president, senyor Walter, ab veu molt forta, donà les
gracies á la casa de Wittelsbach, que's la casa regnant
á Baviera, per vetllar ab tant d'empenyó pera la
conservació de la independència de Baviera que està
garantida pels tractats; aquestes paraules foren rebudes
des ab demostracions d'agrado.

Tot això ha contribuït á que aumentés en aquell
regne la agitació regionalista, y amenassa esser aques-
ta més forta si s'porta endavant la intenció que s'diu
que el govern del imperi de suprimir les legacions es-
pecials que 'ls tres Estats confederats, Baviera, Saxo-
nia y Wurtemberg tenen al extranger. No, per això,
es de creure que logri'l govern prussiá son objecte.

J.

ANIVERSARI

Ramell de PLORS dedicat al Excm. Sr. Ministre
de NOSTRAS HISENDAS

Allá per lo mes d'Abril de l'any 1895 sortia en la
Gaceta un Real decret en lo qual tot un Ministre de la
Corona escriví aquestas ratllas en sa capsalera, que
no podém menos de copiar com a exemple del cinisme
dels polítichs que diu que nos governan.

Ni tan sols las traduïm:

Informadas nuestras leyes tributarias, por regla general, en
principios de equidad y justicia han previsto el caso de calamidades
extraordinarias que, perjudicando el arbolado o los arbustos
anulan por algún tiempo las cosechas cuyo producto es el fundamento del impuesto territorial.

Las propiedades por estos accidentes castigadas no deben tributar
del mismo modo que cuando se hallaban en sus condiciones
normales de producción y justo es condonarles el impuesto en la
proporción de la verdadera ruina que hayan sufrido.

Así lo ordenan las leyes, principalmente la del 18 Junio de
1885 y el art. 28 de la de Presupuestos de 1892-93; pero sea
por defectos de procedimiento, sea por dificultades de su ejecución
es lo cierto que hay en la actualidad muchos centenares de propietarios
de viñedos, de olivares, de naranjales y de otras plantaciones
perjudicadas unas y destruidas otras por las plagas y las
calamidades, los cuales á pesar de sus insistentes y añejas reclamaciones
no han logrado todavía el perdón del tributo, única compensación inmediata que el Estado puede dar á la pérdida de sus
rentas y sin duda también de una parte de su capital agrícola.

Remediar aquellos defectos y destruir tales dificultades procurando
á los contribuyentes y á los pueblos agravados la más rápida
satisfacción de sus peticiones cuando se demuestre su justicia,
es el objeto de la presente disposición, primera de las que el go-
bierno se propone adoptar en favor de la decaída agricultura pá-
tria, cuya alivio eficaz sólo podrá alcanzarse con los solicitos cuidados,
la protección nacional y los indispensables auxilios, que así
las Cortes como el poder ejecutivo en su esfera de acción han de
concederle.

Ajustado el adjunto proyecto de decreto á los preceptos estable-
cidos por el legislador, determina claramente el procedimiento que
en cada caso debe seguirse para alcanzar el perdón del tributo: fija
terminos breves para la conclusión de los expedientes, desentraliza
su tramitación y amplia prudentemente los plazos para presentar y
justificar las reclamaciones. En todo ello se ha procurado afirmar
el desagravio con títulos legítimos, sin perjuicio alguno del Tesoro,
ya que garantida la resolución de los expedientes con la mutua
fiscalización individual ó colectiva, la índole del tributo por cultivo
que es de cupo fijo y por lo tanto a más repartir las bajas acciden-
tales dejá salvo los intereses del Erario público.

Com se veu, cada paraula d'aquest preàmbul es una
bofetada á la justicia, á la rahó y á la decencia si no
sapiguesim ja que aquestas virtuts son absolutament
desconeegudas dels polítichs.

Vegis l'intríngulis d'aquesta llei que per equivo-
cació diu lo senyor Ministre que dexa á salvo los inter-
eses del Erario público però que deuen llegir nostres
lectors, de la yernocracia política. Un particular arruinat
reclama y té en contra á tot lo resto dels contribu-
yents de la municipalitat; un municipi en igual trista

situació es casi un miracle logri l'aprobació de la Di-
putació que no sab ja com arreglarse pera repartir lo
cupo provincial y finalment si per etzar la majoria de
los pobles d'una província se troben en tant crítich
cas, que sols los que viuen al camp saben quan negre
es, y tenint la sort de contar ab una Diputació de per-
sonas, sinó totes, al menos algunes que tinguin con-
ciencia y al mateix temps falta absoluta de lepra po-
lítica, s'incoá y presenta al consell de Ministres l'
expedient de condonació que una vegada aprobat per
las Corts y tenint la fortuna de no ser ofegat per las
protestas del resto de las províncies espanyolas tant
arruinades com la que reclama, té la rifa de que li si-
gui condonada pér un any part de la contribució te-
rritorial, al any seguent torna á comensar lo mateix,
si es que los agents executius donan temps de ferho y
veus aquí com un expedient que sols ab la ajuda del
cel pot portar-se á fi, nos converteix en un Monte-pío
de socors mútuos á tots los agricultors espanyols,
puig al Ministre sols lo preocupa que el Erario, això
es, la gran olla política, no quedí un dit buyda.

La província de Barcelona que té la sort de comptar
en sa Diputació uns quants membres que trevallan en
lo possible per la nostra desventurada classe pagesa,
lográ, costant lo que ningú sab, fer l'expedient de
condonació de cupo provincial; fa molts mesos que es
á Madrid y ha sigut precis que una Comissió de Dipu-
tats y Senadors anés á veure al President del Consell
de Ministres pera pregari la resolució en Consell de
dit expedient; las impresions foren molt dolentes puix
dit senyor no vol tocar un asunto que levantaria las pro-
testas de las demás províncies. ¿Quin escarní? ¿Quina be-
fa? Díguis ara si no fa pujar la sanch al cap lo preàmbul
que havém transcrit.

No en vá diguèrem en las columnas de La Pagesia,
als pochs días de publicat lo R. D., que si lo Ministre
d'Hisenda cregués possible lo fer un sol expedient
després de las midas que pera'l cas havia pres, no
hauria publicat dita llei y ara que la província de
Barcelona lo ha sorprés ab ell, no sab com tréure's el
de sobre.

Y per Deu que no nos parlin de Cuba pera no solu-
cionarlo, puix ara ja sabém per qué los nostres fills
soldats, agricultors en sa gran majoria, moren com á
moscas en aquella terra, pou sens fondo al mateix
temps dels últims quartos dels desventurats pares,
germans ó familiars que tenen la desgracia de contar
ab algun jove. Lo general Martinez Campos ho ha dit
pochs días ha ben clar: El convenio del Zanjón no era
más que un punto de partida para ver quién llegaba antes;
si España mejorando la administración y el régimen en ge-
neral de la Isla ó los separatistas en su propaganda. En
vez de estimarlo así y obrar en consecuencia con actividad,
nos hemos limitado á seguir en Cuba poco más ó menos y á
continuar enviando como á empleados lo peor de cada casa,
y de todo esto se ha hecho un pretexte para la insurrección
ya que no haya sido su verdadera causa. Si, als nostres
polítichs los hi tarda ja que Cuba no estigui pacifica-
da y després de havernos posat á la miseria, ara apro-
fitan nostres fills pera que després de haver empeditat
la manigua ab sos ossos y fet creixer ab sa sanch y
sas despullas la vegetació tropical, torni á quedar tot
á propòsit per seguirhi enviant lo peor de cada casa.
Entre tant, aproveitan lo temps pera barallarse y pe-
garse en los passillos del Congrés, divertirshi jugant
á questions d'honor que arreglan als restaurants y dis-
cutint en llenguatje de pescateria si las actas de las
passades eleccions son brutas ó netas. ¡Quin fàstic!
¡Quin femer!

¡Quina desgracia naixer agricultor en un país que
sufreix mort y passió á mans de tals faritseus, quan
Inglaterra acava d'aprobar una reducció en la contri-
bució territorial de 24.375.000 pessetas, á Fransa s'
estudia y està á punt de plantejarse una quantiosa re-
baixa á la mateixa y nosaltres, que tenim la més alta
contribució conseguda en relació á la capacitat contri-
butiva, á nosaltres se nos ha imposat aquest any lo
màxim, lo 20'25, per 100, debent sumar á ell los de-

més impostos y recarrechs que nostres llegidors co-neixen de sobra!

Es un trist consol que si Deu ha fixat un dia pera passar comptes ab dita gent, aquesta sigui ja lluny *dissitando con tranquilidad del producto de sus afanes y de su trabajo.* Nosaltres, los pagesos, sols nos toca encomanarnos á Deu, qui sens dubte premiará com se mereixen los serveys desinteressats dels que fan nostra feliçitat y que nos dona fanta resignació ó tanta paciència pera soportar el *paternal govern* de tanta *cacqueria*.

Los agricultors esperém ab impaciencia, ab molta impaciencia las deñes lleys que han de feros felissos y que no dubtem donarán tan magnifichs resultats com la primera d' que acabém d' ocuparnos. Ah, no s' olvidi, senyor Miuistre, de posar en totas ellus alló de *fijar términos breves para la conclusión de los expedientes y descentralizar su tramitación*, que ha sigut causa de que la primera hagi sigut axis com un pegat en un banch.

JOSEPH MAS.

6 Juny y 1896

(De *L' art del Pages*)

FORMACIÓ DE LA NACIONALITAT CATALANA

Conferència donada en lo «Centre Catalànist de Gerona y sa Comarca», lo die quinze de Maig.

(Continuació)

Subjectada ja per complert Espanya, los Romans la dividiren primer en dos, després en tres y últimament en cinc províncies pera son govern militar, polítich y econòmich, y en convents jurídichs, ó audiències territorials com ne diriam avuy, pera la administració de justicia. Dintre d' aquestes divisións, la condició de cada comarca era diferent segons los drets de que gosava ab relació á la plenitud dels de ciutadania romana, y segons l' estat en que quedà respecte del vencedor d' aliada ó de estipendiaria; diferencies que desaparegueren en l' època imperial per haverse fet extensius á totes los drets de ciutadania.

Prescindint de detalls, ja més generalment conegeuts, sobre l' període de la dominació romana á Espanya en temps dels emperadors, me concretaré á fer ressaltar que la seva influència s' exercí principalment per la perfecció de les institucions y sobre tot de la legislació de Roma y per la superioritat de la cultura romana, que desenrotllà lo cultiu de les lletres y de les arts y omplí la Península d' obres públiques y de monuments arquitectònichs. L' intensitat d' aquesta influència fou molt major que la de la qu' havian exercit los altres pobles colonizadors y civilizadors, grecs y semites, fins al punt de que sense haver alterat d' un modo notable lo fons de la antiga població, la modificà en termes de que Espanya queda totalment romanizada. Llengües, costums, creences, tot sufri la acció preponderant de Roma, acció quins efectes duran encara avuy en dia.

Lo que distingeix principalment la influència romana de la exercida pels grecs y semites, es son caracter de generalitat. La primera s' extén á tot lo territori de la Península, les últimes se fan sentir exclusivament en extensiós d' ella més ó menos limitades. Aquestes, contribuixen á aumentar les primitives diferencies entre ls pobladors d' Espanya y n' introduixen de noves: aquella, tendeix á disminuir les aludides diferencies y á ferles desapareixer.

La seva durada, de poch més de sis cents anys, no li permetrà nò obstant esborrar unes diferencies quines arrels s'endinsen en lo pregón dels temps anteriors á tota memoria escrita y que anys després de finida la dominació romana reapareixerán pera novament tornar-se á accentuar, quan la massa de la població antiga de la Península lluytarà independent pera expolsar d' ella als semites de l' Estat-mitjana y conseguirà llensarlos altra volta á l' Afrika d' ahont havian vingut.

Un fet important ocorregué en l' època que ns ocupa que influit d' una manera especialíssima en los acontexements que s' desenrotllaren més tard. Aquest fet fou la predicació y difusió á Espanya de la religió cristiana, que devia aumentar la germanò y armonia entre tots los pobladors é informar la lluita que sostingueren ab los sectaris de la mitja lluna. De tendència també unificadora, no privá per res la rebrotament de les diferencies ètniques y històriques qu' entre ells existien, de segur per son caràcter essencialment espiritual y per afectar al home més com a membre de la Humanitat que d' una determinada entitat social.

En los primers anys del segle quint de la nostra Era, una multitud de pobles indo-germànichs se tiraren sobre l' decadent imperi romà y trossejaren aquella imponent unitat política. Los Suevs, Alans y Vandals, havent sigut repellits en los Pirineus orientals per los capdills que Roma hi tenia, entraren pels passos centrals y occidentals d' aquesta cordillera, establintse los primers en lo Noroest, los segons en l' Oest y los últims al Sud d' Espanya. Quasi immediatament los seguiren los Wisigoths, que trobaren franca la entrada per l' Empordà per haver vingut com auxiliars dels romans. Pero, aquesta bona intel·ligència se cambià molt prompte en enemistat y ls Wisigoths se feren seu lo domini de tota la Península obligant als Vandals á passar al Afrika, subjectant als Alaus y als Suevs y trayent definitivament, l' any 469, als romans que s' aguantaven als voltants de Tarragona.

La dominació wisigòtica durà quasi trés cents anys justos y modifíca molt poch lo modo d' esser dels habitants del país, puig

inferiors los visigoths en nombre y sobre tot en civilisació, més que absorvírlos se pot dir que per ells quedaren absorvits. La seva influència en tots los terrenos fou molt insignificante y potser se reduíx a haver infiltrat en la legislació quelcom de son vigorós individualisme y al predomini polítich que en son temps adquirí la clerècia. Per lo demés, y no obstant haver fet de la Península un sol Estat, la seva acció unificadora fou quasi nula y gens contribuí a aumentar la forsa de resistència del país, que després de la victòria del Guadalet quedà patrimoni dels sarraïns.

La rapidesa ab que aquests extenguieren son domini per tota Espanya s' explica, no solzament per la poca cohesió de los habitants sinó perquè acostumats de molt temps á viure subjects al poder de gent forastera no 'ls devia afectar d' una manera extraordinaria lo cambi de dominadors y menos encara quan los sarraïns a tots los qui no 'ls hi feyan resistència los deixavan l' us lliure de la seva religió y de les seves lleys y los respectaven la propietat privada, contentantse ab imposalshi tributs.

La seva conquesta, no obstant, no fou ben complerta, y 'ls goths fugitius s' aglomeraren en les escabrositats del Pirineu y de la cordillera cantàbrica y units ab sos habitants hi formaren alguns núcleus de resistència, que, axamplantse poch á poch, donaren per resultat la formació de distints estats cristians. Mahometants exaltats los invasors, la diferència de religió contribuï ben aviat a impulsar les lluites de la reconquesta.

La intensitat de la influència que 'ls sarraïns exerciren á Espanya fou molt diversa, segons la seva major ó menor duració en les distintes comarques d' ella. En alguns punts, com en quasi tota la costa Cantàbrica y en les vessants dels Pirineus, durà ben pochs anys; en canvi, en lo centre y sobre tot en lo mitjà durà segles, tant que sols després de prop de vuit cents anys foren trent de son regne de Granada. Semites d' origen y de llengua, mantingueren durant quasi tota l' etat mitjana l' influència que 'ls pobles de sa rassa havien exercit durant la major part de l' etat antiga sobre ls celtas, celibers é ibers, extenentla més cap al Nord de lo que l' havian extesa aquests. Al Nord, exceptuades escasses comarques, modifícaron poch la base de la població é hi dexaren poch rastre; al centre y al Sud se barrejaren ab los antichs habitants, impedint la diferència de religió que 's confonguessin del tot especialment en algunes comarques andaluses. La llengua, les costums y les arts d' aquests regions ne son bon testimoni.

Ab los principis de la reconquesta se pot donar per definitivament acabada la historia antiga d' Espanya y per comensada la dels temps moderns.

L' edat antiga, presa en son conjunt, constitueix un verdader període de gestació, de formació de les nacionalitats espanyoles, quina vida y desenrotlllo ha de constituir la historia de la época subsegüent. En ella, com hem exposat á grans rasgos, venen á la Península y s' hi estableixen pobles diversos, de rassa, llengua y costums diferents, qu' acaban per ocupar separadament extensiós determinades de son territori y en algunos d' elles s' hi barrejan y confonen formant-hi agrupacions de caràcter distint: pobles que reben influències civilizadores també diverses, de les quines les més constants tenen igualment caràcter limitat y circunscrit á comarques determinades y les menos permanentes son precisament les que s' extenen á tot lo territori; y pobles que no constitueixen mai una sola nacionalitat, ni formaren un sol estat, entant que si alguna vegada 'ls veyem á tots formant part d' una mateixa entitat política es sols quan se troben tots ells en estat de vasallatge y subjecció á un mateix poder ó poble estranger.

Ab aquests antecedents facilment se comprendrà que, al iniciar-se la reconquesta y al lluytar los habitants de la Península per son compte y sense ingerència estranya, ó á lo menos sense ingerència continuada en alguns punts, pera la seva llibertat y pera la recuperació del territori ocupat pels sarraïns; surgen imediatament y se fassin perceptibles les diferencies essencials que ls separaven y aparegueren vigoroses les variades nacionalitats elaborades pel transcurr dels segles, ab tendència cada una d' elles á agrupar-se altre vegada en son propi territori y á formar un sol cos de una mateixa rassa, llengua, costums y tradicions.

Així, veyem formarse l' antich regne céltich d' Asturies, Galícia y Lleó y més tard lo de Portugal; lo regne Vasch de Navarra; la confederació ibèrica Catalana-aragonesa y l' regne celtiber de Castella, al quin se anyadiú últimament lo territori quasi semitisat d' Andalusia; representant les mateixes cinc principals agrupacions de pobles que trobaren á Espanya 'ls romans dos cents anys antes de la vinguda de Jesucrist, quan per primera volta ses legions desembarcaren á la grega Empuries.

Y no creyéu, senyors, qu' això sia un punt de vista meu y a-passionat, ni que hagi volgut acomodar la historia, com fan molts massa sovint, als meus sentiments y preferencies. No: aquest mateix resultat es lo que treu de l' estudi fondo y conciencius de la historia antiga d' Espanya lo primer dels nosires romanistes y arqueólech eminent, lo sabi historiador malagueny don Manel Rodríguez de Berlanga. Escoltéune, sinó, algunes paraules: «Apaciguades semejantes contiendas,—se refereix á la que promogué la vinguda dels Celtes—quedó constituida la base de la població hispana con elements tan heterogèneos, que jamás han podido amalgamarse, ni logrado constituir una determinada unitat armónica. Los principios civilizadores del país, como se verá más adelante, fueron també divergents, semitas para unas tribus, indo-germànics para otras, aquellos antiquíssimos, estos més modernos y entrambos con encontradas tendencias, por todo lo que no es possible que el Catalán llegue á identificarse jamás con el Castellano, ni el Portugués con el Andaluz, ni los Vascongados con el resto de los españoles, porque esas cinco divisiones territoriales

modernas corresponden á otros tantos pueblos antiguos distintos, que tuvieron, al crearse en èpocas remotíssimas, opuestos orígenes, como también diverso desarollo en la corriente de sus respectivas cultures».

Y per si ab lo copiat no n' hi hagués prou, escolté també lo llanç, el gallego y el castellano, los cuales al traducir-se en lengua cieron de los idiomas hablados durante la dominació romana en sub-raza formada en la Península de la mezcla de las otras dos, como lo fué la celtibera, fundiéndose en el latin de la decadència, del que tomaron la mayor parte de voces y numerosas formas, conservando de sus respectivos idiomas nativos entre otras cosas la el signo distintivo de cada uno de estos romances. El vascongado muchos siglos antes de la entrada de los Celtes, de los cartagineses y de los romanos, que por circunstancies especiales ha conservado casi toda su pureza, habiendo tomado solo bastantes palabras de los idiomas que le fueron vecinos, sin perder apenas su integridad originaria y no habiéndose hecho literaria sin mucho tiempo després que las otras.—...de las teorías emitidas se deduce que el catalán y el gallego no pueden considerarse como dialectos del castellano, sino que por el contrario estos tres romances, nacidos con absoluta independència entre si, lo eran más bien de la lengua Romana, constituyendo hoy tres neo-latinas distintas, pudiendo en todo rigor estimarse el castellano descendiente del celtibero, como dialecto del catalán y del gallego, que son derivaciones genuinas del ibero el uno y del celte el otro, de los que el primero es el más antiguo que se habló en España y el que puede en realidad considerarse como verdaderamente nacional.» Y lo mateix repeteix més tard: «...habiéndolo en sus comienzos el castellano un dialecto derivado del primero y del último (referintse al català y al gallego), erigitó mucho más tardé per el azar en lengua nacional, como lo fué en capital de la monarquia una aldegüela humil, que, si existíó en la època de los romanos, fué desconocida de sus escritores, como lo fué de los griegos que de las cosas de Espanya se ocuparon.»—(LOS BRONCES DE LASCAUTA, BONANZA Y ALJUSTREL, *Introducción*. Planes 139, 140, 55, 56 y 80).

JOAQUIM BOTET Y SISÓ.

(S' acabarà)

Noticies

Oficials

AJUNTAMENT.—*Sessió del dia 15 de Juny.*—Reunits baix la presidència del senyor arcalde accidental don Hortensi Bajandas 9 regidors van pêndre los acorts següents:

Aprobació de comptes per valor de 1705'49 pessetes.

Declarar soldat condicional á don Salvador Padrosa.

No accedir á lo demandat pels veterinaris relativament á que se practiqués una inspecció especial de animals casulans.

Nombrar fiel-contrast de pesos y mides á don Salvador Padrosa y Cornell.

Procedir al arreglo del pis de les Rambles.

JUNTA MUNICIPAL.—*Sessió del 17 Juny.*—Baix la presidència del tinent d' arcalde senyor Bajandas y ab assistència de 9 concejals y 16 associats va reunir-se la Junta municipal, prenentse los següents acorts:

Aprobar lo dictamen de la Comissió referent als comptes del últim exercici.

Aprobar lo projecte de pressuposít per l' any econòmic de 1896-97 ab una adició de la Comissió d' Hisenda relativa al augment obtingut en los arrendaments de setis públics, aplicantse las 8.848 pessetes 6 centims á que ascendeix l' augment en la següent forma: 4.648'16 pessetes á expropiacions y les altres 4.198 pessetes 90 centims á imprevistos.

Comensa á agitarse la idea de restaurar la Universitat de Vitoria com a centre docent Basch-nabarro y ab caràcter exclusivament regionalista. Sosté una campanya en sentit favorable *El Alavés* y el valent setmanari regionalista *La Región* de Tudela.

—Nostres estimats amichs els distingits artistas olotins don Joseph Berga y Boada y don Celestí Devesa han sigut mencionats honoríficament per sos dos estudis, pel Jurat de la 3.ª exposició de Bellas Arts de Barcelona. Els felicitém.

—Ab motiu de la exposició internacional de Ginebra (Suissa) á fi de facilitar la concurrencia á la mateixa, las Companyias francesas expedixen bitllets de anada y tornada, de les tres classes, desde Cervera á Ginebra als preus següents: 117'15, 84'40 y 50'05 franchs. Dita expedició es diaria fins al 15 de Octubre, servint los bitllets pera tot un mes, trasportantse gratis 30 kilos de equipatge.

—Hem tingut ocasió de veure en la fundació dels senyors Gallart y Companyia, un senzill aparato pera la fabricació de gas per sos tallers, que se inaugurarà ab lo més complert exit lo dimecres d' aquesta setmana.

Segons nos manifestaren dits senyors y se veu á la simple inspecció, reuneix á la seva senzillesa la ventatja del poch lloc que ocupa á pesar del molt rendiment que produheix, resolgentse ab axó lo problema de poguer iluminar ab gran economia estable-

ments de certa importància ó fàbrics, abont no es possible aplicar la electricitat per ser cara la forsa motriu.

Felicitem interinament à dit senyors per lo bon resultat que han obtingut, y sentim no poguer esplicar à nostres llegidors l' importància que tindran aquests aparatos un cop coneiguts, axis com la descripció y funcionament del mateix. Un altre dia nos en ocuparem.

—En la Gaceta del 16 del corrent s' inserta 'l nombrament de Gobernador civil de Gerona à favor de don Antoni Gálvez y González, governador que era de Almeria.

—Se han publicat los Decrets del Ministeri de la Guerra referents à las forces de que 's composarà l' exercit en lo vinent exercici. Formaran lo de la peninsula 100.000 homes, lo de Filipinas 18.650, y el de Puerto Rico 4.600,

No 's fixa contingent pera Cuba, perque se 'l tindrà en relació ab lo que exigeixin las circumstancies.

—Hem rebut lo setmanari regionalista *La Regió* que se publica à Tudela. Li agrahim la visita y deixem establert lo cambi.

—Hem tingut ocasió de llegir un nou llibre publicat per En Jaume Massó y Torrents ab lo títol «Manuscrits catalans de la Biblioteca nacional de Madrid: notícies per un catàleg ràonat», en lo quin ab los coneixements d'un bibliògraf y ab la afició d'un bibliòfil se descriuen detalladament les obres catalanes de cinquanta un manuscrits conservats à la Biblioteca nacional de Madrid, se 'n mencionan alguns que consta haverhi hagut en la mateixa biblioteca y qu' havuy no hi son y s' augmenta la utilitat de la obra, ab la adició d'una llista d'altres manuscrits en aquella existents que encara que escrits en diferents llengües tenen interès directe pera Catalunya. Ab la publicació d'aquest llibre ha fet lo senyor Massó un important servei à la història y à les lletres catalanes, com lo feu anys enrera quan publicà los manuscrits catalans que hi ha à la Biblioteca Real, y es de desifjar que no abandoni una tasca tan profitosa, donant à conixer los estudis que sobre aquests ram te fets en altres biblioteques axis d'Espanya com de l' estranger. Rebi 'l nostre amic la més completa enhorabona.

—Dintre molt poch s' inaugurarà à Blanes la llum elèctrica.

—Han sortit à recorrer los pobles del antic comtat de Palafrugell, quina història están estudiant, los distingits escriptors don Francisco Carreras y Candi y don Joaquim Miret y Sans.

—Lo nostre bon company y amic En Joaquim Riera y Bertrán ha publicat en «La Renaixença» un notable article fent notar la nova intrusió del poder executiu en les atribucions que les lleys donan à les corporacions populars; disposant que les Diputacions provincials no puguen proveir cap vacant qu' ocorri en ses oficinas sense posar aquesta en coneixement del govern y sense autorisiació de la superioritat. Esta vist que com més se parla de llibertat y de descentralització, més s' imposa l' esperit centralizador, y que 'ls nostres governants tenen de navegar sempre contra la corrent dels temps y de les idees.

—Lo «Centre excursionista de Catalunya» realisarà avuy una excursió à Hostalrich, y 'ls dies 28 y 29 d'aquest mes ne farà una altre à Tossa y Sant Feliu de Guixols.

—S' ha publicat lo Cartell del quint certamen científich-literari que celebrarà aquest any lo Cassino de Granollers del Vallès. Lo número de premis oferts es lo de vint, dels quins nou s' han d' adjudicar à obres escrites precisament en català, dos à obres escrites precisament en castellà y altres nou no tenen fixada la llengua poguentse escriure les composicions que hi optin lo mateix en català que en castellà. Formaran lo Jurat calificador los senyors don Santiago Rusiñol president, don Raymon Casellas, don Joseph Puig y Cadafach, don Joan Maragall, don Francesc Carreras y Candi y don Frederich Costa, vocal, y don J. Vidal y Jumbert, secretari. Totas las composicions s' han de remetre per tot lo dia 20 d' Agost al domicili del secretari del Jurat, carreter de la Palma, número 22, Granollers.

—**FIRAS Y FESTAS.** —*Firas.* — 24 Castelló d'Ampurias.

Festas majors. — Dia 21 Camprodón, 24 Palamós St. Joan las Fonts y S. Hilari.

—**J. LLINÁS Y C. — BANQUERS.** — *Ciutadans*, 16. — Compran ab benefici cupons d' Exterior, Cubas y altres. Compran y venen valors al comptat. Reben ordres de Bolsa. Ohran comptes corrents ab interés.

—**CAXA D' ESTALVIS DE GERONA.** — *Ciutadans*, 16, 1 Llebre, 2. — Imposicions al 5 per 100 desde 10 pessetes. — Id. al 3'50 per 100 desde 1 pesseta. — S' admeten los dilluns, dious y dissaptes de 9 à 1 y 'ts diumenges de 10 à 12.

Pera les devolucions los mateixos dies y hores. — Se proporcionen gratis prospectes pera 'ls altres detalls.

—**L' UNIÓ AGRÍCOLA, INDUSTRIAL Y COMERCIAL.** — Emissió de 20.000 accions de 125 pessetes una. En les oficines de la casa de banca J. Llinás y Companyia, queda oberta durant les hores de despatx que la mateixa té establecidas, la suscripció à les expressades Accions, y se proporcionan los prospectes y deménoticies que s' ecessin.

VARIETATS

CONSTRUCCIÓ D' UN PONT DE PEDRA

En la segona meitat del segle eatorze, se construí à Gerona un pont de pedra sobre l' riu Ter. Ignorém quina era la situació d'aquest pont, qu' alguns documents califican de nou, lo que fa suposar ó bé la existència d' un altre pont anomenat *rell* ó bé la ruïna del que hagués existit anteriorment. A més del Pont major, modernament ampliat, qu' unix lo barri de aquest nom ab lo veïn poble de Sarrià, hi havia hagut, ó s' havien comensat per lo

menos, altres ponts sobre l' Ter en lo terme de Gerona: se 'n veulen restos riu avall de La Barca, junt à la Devesa, y també en lo carrer de Pedret.

No sabém à quin d' aquests ponts se refereix lo document que publiquem à continuació, copiat del arxiu de la Curia eclesiàstica, pel qual se ve en coneixement de la manera com nostres passats s' enginyaven pera dotar à la ciutat d'obres d'utilitat y de gran cost y de lo molt qu' à la seva construcció contribuï la Iglesia. Escusat es dir que 'ls representats de la ciutat no trobaven llavors en lo poder central los obstacles qu' avuy troban los Ajuntaments, fins pera la realisació de les obres més insignificants. Pera la construcció no res menys que d' un pont de pedra sobre l' Ter, no necessitava formar cap projecte econòmic y facultatiu, firmat per persona ab *titol competent*, ben informat pel *Cos d' obres públiques*, visurat per alguna *Academia* y aprobat definitivament pel *Govern*; ni treurel després à subasta, ni acabarlo en plazo fix sinó s' obté pròrroga de la *superioritat*. Los bastava determinar la seva construcció y ferlo com sabian y podian, doncs los vells municipis catalans eran lliures de debò y no devian comptes dels seus actes més que à sos administradors y à la justicia.

Lo document aludit es la concessió d'indulgencies à tots los que ab ses almoynes contribuïssen à l' obra del pont, feta pel Bisbe Bertrán de Monrodó l' any 1378, y diu com segueix:

En Bertrán.... etc. «E con en la Ciutat de Gerona qo es en lo Riu de Ter se començat fer un pont de pedra lo qual es de gran e fort euident vilitat e ben, no solament dela dita Ciutat e ciutadans, ans de tots los forans, e dela cosa pública, e obra de gran necessitat la qual sera restauratio de personnes e de bens cor per les grans aygues e malicia del dit Riu procurant lenemich dela fe, ha entemps passat negrades e perides moltes personnes e bens perduts en lo dif Riu les quals personnes e bens foren restaurades sil dit pont hi fos, qui per la grau sumptuositat e despeses que importa fer e acabar nos pot, sens ajuda de vosaltres e almoynes dels feels cristians les quals reputam entre les altres singularment a deu esser placents, e a uostres anjmes fort profitoses, cor fer ben al dit pont es almoyna de molt gran caritat per lo gran servici e utilitat que uosaltres na rasabets en podets rasebra he quen reeb vostre prohisme, e la cosa pública, e es restauratio de personnes e de bens hoc encara es almoyna qui serveix a nosaltres mateys en aquest segle e en latre, axi com diu nostre senyor en lo sant e vangeli, dats almoyna e totes coses seran mudades a uosaltres. E mossenyer Sant Gregori diu los bens terrenals, quan los gardarets los perdrets, mas quan ben los daretz laus los seruarets. Emperamor daço per salut de vostres anjmes, e per be dela cosa publica, ab les presents affectuosament uos preguam, e en nostre senyor uos exortam que la dita obra del pont per Renerentie de deu e profit uostre huiats recomenada, faents aquelles almoynes e be a la dita obra de vostres facultats que porets, perco que aquest be e altres piadoses obres de caritat que ferets, puxats aconseguir la gloria celestial. E perco que mils siats enclinars affer be a la dita obra del pont, totes e sengles personnes qui a la obra del dit pont almoyna daran ho procuraran de diners, gran, pedra, calc, fusta clanadura e altres bens o personalment de grat hi ajudaran, o a la dita obra acaptaran. E encare aquells e aquelles qui en sanitat o en malaltia algun o alcuna jnduyran ab acabament que don o leyx qualche cosa à la dita obra del pont. E seran vers pendents e confessats, papa, Virban pus prop passat atorgue acas-cun per cas: una almoyna o per cascuna negada segons que apar per alcuna suplicatio signada dela sua man propia. C. dies de perdon Item mossenyer acapit dela colona bisbe legat de nostre senyor le papa, xl. dies. Item Mossenyer Nego ara bisbe de soguorp xl. dies. Item mossenyer en Jacme framenor, xl. dies. Item mossenyer en Jacme bisbe de Gerona predecessor nostre, xl. dies. E nos en Bertrán per la gracia de deu bisbe de Gerona confirmant les demontdites jndulgeciis e gracies atorguades als benefactors de la obra del dit pont per semblant manera del poder a nos començat de part de nostre senyor deu tot pòderos e per autoritat dels sants apostolis seu pere e seu pau e del offici pontifical que vsam donam e atorguam a quescun benefactor dela obra demont dita per cascuna almoyna quey doneu o per qualche ajuda quey fassen xl. dies de perdon, axi que per cascuna almoyna que quescun hi don o ben hi faça goya, cclx. dies de perdon. Manants a uosaltres tots e sengles clergues curats damont dits en virtut de santa obediencia et sots pena de vet que la present letra nostra e les jndulgencies desus dites en vostres esglésies públiques al poble qui us es comenat ells jnduiscats affe: be a la dita obra del pont tantes vegades quantes requets serets per part del discret en bernat ca rocha clergue beneficiat en lesgleya de sen feliu de Gerona obrer per nos constituyt en la dita obra del pont al qual cor confiam de la seva leialtat e altea volen que sie respot de tot dret qui pertany e de qui anant pertanyera a la dita obra del pont et regent aquela. E no res menys uos manam e uostres parroquians pregam que en cascuna parroquia sia elegit un bon hom qui ciscuns dimenges e festes acapte en les esglésies e fora axi com li serà vist faedor a la obra del pont desus dit. Significants a aquells quey acaptraran que vltra lo merit que de Deu hauran los haurem per recomenats en gracies que honestament e leguda fer los puxam. Dada a Gerona a viu de mag en lany dela Nativitat de nostre senyor M. ccclxxvii.

B.

SECCIÓ LITERARIA

QUADRAT

Torrent avall seguint la verda vora, volta de rochs que n' esllavissa l' aygua, tenint per tots costats fera verdissa un niu xamós entre esborsés s' amaga; un niu de rossinyols, quina cridoría l' ou de plé à plé tota l' extensa plana. Entremaliats baylets fentse esqueneta los arbres van pojant, faltant à l' aule... Ay pobres ancellets si acas hi arrivan d' aquells marrechs las barroheras grapas. Lo sol hi toca à pler... La terra 's mostra

vivent per tot arreu bella y galana...

Las flors del comalar llenyan aroma y badan ab delit fullas y calzers.

Un vol d' abellas, butzinant lleugeradas, s' hi abocan de la mel assedegadas.

En tant pel camp lo bon pagés capgira la terra ab las arpelles de llur fanga... Qu' hermosa la terra es en aquella hora! L' amohinós rich, rich de las sigalas ensopeix los entorns de la masia, que com reyna s' está en mitx de la plana.

Los falsiots xipliant passan depressa y á cops de rochs per la bullent quixalla son empaytats, que 's goja quan ovira qu' en cau algun ab arraulidas alas. De sopte s' sent un tró, lo cel s' enboira, y vé en un sant y amen una ruxada que amara lo terrer; llamps l' espay crehuan y una negror per tot l' entorn s' escampa. Los marrechs fugen tots, ab xiclidissa, 'ls més petits tots espantats per l' aigua. La plana sembla un mar, tot se desboca, lo gros torrent que no engoleix, roncayre arrossegaa en son sí rebrolls y broca que n' ha baixat del cim de la montanya.

A l' endemà feya esglayar la pila de desferrals de casas ensorradass... y, al apuntar lo sol, un niu se veia ab los rossinyols morts demunt la grava.

ANTON BUSQUETS Y PUNSET

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA.

Diumenge 21—S. Lluís Gonzaga cf.

Dilluns, 22—S. Paulino b. y cf.

Dimarts, 23—Sta. Agripina vg. y mr.

Dimecres, 24—La Nativitat de S. Joan Baptista.

Dijous, 25—S. Guillèm ab. y sta. Febronia vg. y mr.

Divendres, 26—Sts. Joan y Pau germans.

Dissapte, 27—Sts. Zoilo mr. y Ladislao rey de Hungria.

QUARANTA HORES.

Avuy se troben en la Iglesia de la Congregació.

SECCIÓ COMERCIAL.

Mercat de Gerona del dia 20 de Juny

Especies.

Mesures.

Pesetes

	QUARTERA DE 80 LITRES.	Pesetes
Blat.	17'50	
Mestall.	15'00	
Ordi.	9'00	
Segol.	0'00	
Civada.	8'00	
Besses.	13'	
Mill.	13'	
Panis.	13'00	
Blat de moro	12'00	
Llobins.	8'00	
Fabes.	12'50	
Fabò.	13'50	
Fassols.	26	
Monjetes.	24'00	
Ous.	0'90	
	Dotzena.	

COTISACIÓ Y CAMBIS

DIA 20 DE JUNY DE 1896

EFFECTES PÚBLICHS

Interior. (fi de mes)	86'00
Id. (fi de proxim)	63'75
Exterior. (fi de mes)	60'00
Id. (fi de proxim)	56'45
Amortisable.	00'00
Billets hipotecaris.—Isla de Cuba.—emisió 1886.	87'25
	1890. . . . .
	72'85

ACCIONS

Banch Hispano Colonial	00'00
F. C. de Tarragona à Barcelona y Fransia	20'10
2. v de Medina, Zam	

SECCIO D' ANUNCIS

SUCURSAL JUNCOSA

13 Plassa de la Constitució 13,
Gerona

DESPATX CENTRAL
10 FERNANDO VII 10
BARCELONA

Aquesta antigua y tan acreditada casa se dedica únicamente al comers de XACOLATES, SUCRES, CAFÉS y THÉS.

Reb directament los llegitims sures de la isla de Cuba, els cafés de Puerto-Rico HACIENDA, MARTINICA, MAYAGUEZ, MOCA Y CARACOLILLO de CEYLAN; de a què el gran consum qu'es fa d' aquets articles.

Aquesta casa torra diariament lo café y se distingeix per la calitat y pureza d' ell.

Recomana que per obtenir un bon café aromàtic y fort se usin las barrejas en iguals parts del MOCA y PUERTO-RICO, aixis com lo CARACOLILLO y MOCA, evitant sempre que bullí puig que deu ésser una pura infusió.

Gran surtit de THÉ del Nort de Xina y del Japó. Aquesta excellent beguda sols pot obtenirse en las classes ditas ORANGE (*Carte Rouge*) LIPTON, ORANY PECCO, MENLANGE.

Especialitat en lo SOUCHONCH. Aquesta classe es el mes fort y deu emplearse en menos quantitat de la que generalment se usa; una lliure de THE SOUCHONCH equival a 4 lliures d' altres thés.

MAXIM FERNANDEZ

PERRUQUER DE S. M.

Aigua Minòxima vegetal per tenyir lo cabell. No te riva en lo mòn, perquè a més de sos efectes marevollosos, no taca ni perjudica la pell en lo més mínim.

Aquest assombrós y sorprendent específich, se ven en dita perruqueria.

24, RAMBLA DE LA LLIBERTAT 24,
GERONA.

Grans rebaxes al engrós.
També s' troba de venda en dit establiment la

TINTURA ABISINIA INSTANTANEA

EDICIÓ DE PROPAGANDA DEL COMPENDI DE LA

DOCTRINA CATALANISTA

PRMIAT EN LO CONCURS REGIONALISTA

del "CENTRE CATALÀ", de Sabadell

Aprobat per la Junta Permanent de la Unió Catalanista

Tirada 100.000 exemplars

Forma un opúscul de 32 planes en octau, d' esmerada impressió sobre paper satinat y ab cuberta de color.

PREU: 15 céntims.

Les demandes al engrós al Secretari del «Centre Català» de Sabadell.

OBRA NOVA

DELIBERACIONS

DE LA

Primera Assamblea General de Delegats

DE LA

Unió Catalanista

CELEBRADA EN MANRESA EN LO MES DE MARÇ 1892

Aquesta obra, que conté la llista de Delegats de la Assamblea, discursos que en ella s' hi pronunciaren y llegiren, y as bases definitivament aprobadas pera la **Constitució regional catalana**, se ven al preu de DOS PESETAS en la llibreria de Dón Joseph Franquet, carrer de l' Argenteria, Gerona.

IMPREMPTA Y ENQUADERNACIÓN

MANEL LLACH

Ferreria Vella, 5

GERONA

Mercaders (Neu) 12

Impressió de tota classe d' obres, folletons, circulars, sobres, paper comercial, tarjetas, esquelas mortuorias, facturas y demés objectes referents al ram d' Imprempta.

Assortit de tots los documents y demés objectes pera la Guardia Civil.

Documents pera los Municipis y Jutjats municipals.

Encuadernació de tota classe de llibres per luxosos que sian.

Preus sumament baratos

500 fulls de paper comercial timbrat 5 ptes. | 1000 sobres comercials timbrats 5 ptes.

FERRERIA VELLA, 5--GERONA

BANCH VITALICI DE CATALUNYA

Companyia general de segurs sobre la vida establet a Barcelona

CAPITAL SOCIAL

10.000.000 DE PESSEETS

Capitals suscrits fins al 31 Dezembre 1893 87,949,791'98 ptes
Actiu en idem . . . . . 15,337,928'87 »
Sinistres pagats fins a idem . . . . . 32,82,316'69 »
Reserves ó fondos de segur a idem . . . . . 4,178,675'62 »

Les principals classes de segur son:

Vida entera.—Capital pagador a la mort del assegurat, a la seva dona, fills o qualsevol altre persona designada anteriorment.

Mixto.—Capital pagador al assegurat si viu lo die fixat; ó, immediatament d' ocurrir la seva mort, a la persona designada per ell mateix.

Terme fixo.—Capital pagador en lo die fixat sia al assegurat ó als seus hereus. En cas de mort del assegurat s' acaba lo pago de les primes.

Aquests segurs participan en un 50 per 100 dels beneficis de la Companyia.

SEGURS DE CAPITAL APLASSAT

Segurs temporals.—Segurs de sobrevivencia

SEGURS MIXTOS A CAPITAL DOBLAT

Rentes Vitalicies.

Delegat General á n' aquesta província:

Joseph Coderch y Bacó, advocat.—GERONA.

ESTABLIMENT

DE Don Francisco Sabater

SOMBRERERIA

S' han rebut les últimes novetats pera la próxima temporada; los prens sumam economichs.

CAMISERIA.—SASTRERIA PER NOYS

Especialidad en trajes pera col-legials

3, Rambla d' Alvarez, 3.

FONTBERNAT---Callista

—(Ulls de poll)—

S' ARREGLAN LOS PEUS Á DOMICILI

PROGRÉS, 23—Perruqueria.

LA PREVISION

Primera Companyia Espanyola dedicada exclusivament a SEGURS SOBRE LA VIDA AB PRIMA FIXA

Dormitori de Sant Francesch, 8, principal.—BARCELONA.

Agent á Gerona—BEATAS, 2

D. Narcís Boada y Guyó

FILL DE FRANCISCO VILARDELL Y COMP. SALT

Molí Fariner

Sistema AUSTRO-HUNGAR y de MOLAS

Tant per l' un com per l' altre sistema se fan las moltas á preus sumament modichs.

ESTABLIMENT Y TALLER

DE PAU CASSÁ

PINTOR Y EMPAPERADOR

Magnífichs mostruaris de papers pera decorar habitacions desde 25 céntims á 30 pessetes la pessa.

Cromos, motlles, trasparentes y cuadros

Novetat, bon gust y economia

Gerona.--Baxada del Pont de pedra, 14

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU

del «Centre Catalanista de Gerona y sa Comarca».

Redacció y Administració. Cort-Real núm. 7.-1.er

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Gerona	1 peseta	trimestre
Fora	1'25 id.	id.
Estranger	1'50 id.	id.

Un numero sol, 10 céntims